

Slovenski dom

Stev. 183.

V Ljubljani, sobota 12. avgusta 1939

Leto IV

Danes se začno vojni posveti v Moskvi

Moskva, 12. avgusta. o. Včeraj dopoldne so se iz Leningrada pripeljali v Moskvo francoski in angleški vojaški strokovnjaki. Sovjetski oblastniki so jim v Moskvi priredili slovesen sprejem. Kmalu po prihodu so se gostje podali v vojni komisariat, kjer jih je že čakal sovjetski vojni minister maršal Vorosilov.

Angleško in francosko vojaško zastopstvo so k Vorosilovu spremljali oba veleposlanika in vojaški odposlanci v Moskvi. Vorosilov pa je bil obdan s številnimi višjimi častniki svojega štaba.

Prvi sestanek med Vorosilovom in njegovimi gosti je bil zelo prirčen in je trajal trideset ur. Vodja francoskega zastopstva general Doumenc je Vorosilovu sporočil posebne pozdrave vrhovnega poveljnika francoske vojske Gamelina.

Vorosilov je nato sam predlagal, da naj se pogajanja pospešijo in namesto v ponedeljek začnejo že danes dopoldne ob 11 v palači Spiridonovka. Francoski in angleški generali so predlog sprejeli. Popoldne ob 17 pa je bila napovedana slavnostna avdiencia pri predsedniku komisariju

in zunanjem ministru Molotovu. Tudi v Kremli sta vojaške zastopnike spremljala francoski in angleški veleposlanik in razgovor s Molotovom je trajal dvajset minut.

V hotelu »Savoy« je bila zvečer izredno slovesna večerja. Začela se je ob 20 in so bili na njo poleg tujih diplomatov povabljeni vsi odlični častniki sovjetske vojske. Na večerji je bilo tudi več članov vlade. Svečanost je potekla v okviru vseh določb ceremoniala in protokola in je bila silno bogata ter elegantna.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković v Trstu

Trst, 12. avgusta.

Včeraj dopoldne ob 9.45 je prispel v Trst na poti s Susaka proti Ljubljani predsednik vlade Dragiša Cvetković v spremstvu osebnega tajnika Anastasijevića, inšpektorja dela Petronija Josića in odvetnika dr. Danila Gregorića.

V imenu italijanske vlade ga je v Trstu pozdravil državni podtajnik za korporacije Cianetti, dalje tržaški prefekt Rebra, državni svetnik in nadzornik fašistične stranke Pucetti in drugi odličniki italijanske vlade in tržaškega mesta.

Po kratkem odmoru si je predsednik vlade Dragiša Cvetković v družbi z državnim podtajnikom Cianettijem ogledal celo vrsto ustanov delavskih in strokovnih organizacij v Trstu in okolici. Obiskal je veliki ladjedelnic San Andrea in San Marko. Zanimal se je za vse socialne ustanove v teh podjetjih. Dopoldanske obiske je predsednik vlade zaključil z obiskom v »Gaju otroških kolonij« v okolici Trsta.

Kjerkoli se je g. ministrski predsednik Cvetković pojavil, so ga ljudje toplo pozdravljali, posebno pa pred hotelom, kjer je Cvetković stanoval.

Opoldne je podtajnik Cianetti v hotelu »Savoy« priredil na čast predsedniku vlade intimno kosilo. Pri tej priliki je Dragiša Cvetković izročil Cianettiju visoko odlikovanje reda sv. Save I. stopnje. Cianetti se je zahvalil s posebnim govorom, v katerem je poudaril, da meni, da je njegova prva dolžnost delati z vsemi silami za prijateljstvo in za čim boljše odnose med Italijo in Jugoslavijo.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je včeraj popoldne nadaljeval z obiski v raznih delavskih ustanovah. Ves tržaški in italijanski tisk objavlja lepe pozdravne članke s slikami na prvih straneh.

Madžarska hudo preganja narodne socialiste

Voditelju Szalasiju e kasacijsko sodišče povišalo kazen

Budimpešta, 12. avgusta. o. Vsa madžarska javnost je z veliko pozornostjo pričakovala razsodbe najvišjega madžarskega kasacijskega sodišča. Kasacijsko sodišče je moralo razpravljati o pritožbi voditelja narodnih socialistov Szalasija, ki se je pritožil, da ga je sodišče obsodilo na osem dni zapora zaradi protizidovske gonje. Szalasij je sedaj zaprt v trdnjavi v Segedinu, ker je bil obsojen na tri leta ječe. Pozneje pa je bila proti njemu razprava zaradi protizidovske gonje in je bil obsojen na osem dni zapora. Szalasij pa se je pritožil in je računal na to, da bo v tej

zadevi oproščen. Najvišje madžarsko sodišče, to je kasacija v Budimpešti, pa je Szalasiju kazen zvišala na en mesec zapora. Kasacija pravi v svoji utemeljitvi, da so židi na Madžarskem res velik problem, vendar pa ni pravilna borba, ki jo je hotel začeti Szalasij.

Tuji opazovalci v Budimpešti poudarjajo, da ta obsodba ni tako važna za madžarsko notranjo politiko, ampak ima svoj pomen tudi v mednarodnem oziru. Po sodbi madžarskih vladnih krogov je grof Czaky še zmeraj v Solnogradu, kjer se na vso moč trudi, da bi vplival v zmernejši smeri na odločitve nemške in italijanske politike. V Solnogradu bi naj bili zahtevali od Czakyja, da mora Madžarska pristopiti k vojaški zvezi med Italijo in Nemčijo. Madžarska vlada pa te vesti sama zelo odločno zanika.

Czaky ne gre v Italijo

Budimpešta, 12. avgusta. m. Tu zanikajo vse vesti, da bi madžarski zunanji minister Czaky v najkrajšem času odpotoval v Italijo. Isti krogi zatrjujejo, da bo grof Szaky del svojega dopusta prebil v Nemčiji kot gost nemškega ministra dr. Fricka.

Pogajanja med Poljsko in Gdansko se začno

Gdansk, 12. avgusta. o. Poljski visoki komisar v Gdansk Chodacki se je včeraj vrnil v Gdansk. Poročajo, da se bodo danes začela pogajanja med Chodackim in predsednikom senata v Gdansk Greiserjem. Ta pogajanja pa bodo omejena samo na delo poljskih carinikov v mestu.

München, 12. avgusta. o. Po svojem govoru v Gdansk je Forster takoj odpotoval nazaj v Nemčijo, in sicer v Nürnberg. Nocoj bo govoril na ožji prireditvi nemške mladine, jutri pa bo šel na športne prireditve v Furih.

Izredna diplomatska delavnost v Londonu

Lord Halifax je včeraj ves dan sprejemal razne politike

London, 12. avgusta. o. Angleški vladni krogi pripisujejo izreden pomen sestankom med grofom Ciano in von Ribbentropom v Solnogradu. Sestanek je izrednega pomena še zaradi tega, ker bosta danes oba zunanja ministra osi Rim-Berlin odšla v Berchtesgaden k Hitlerju, kjer bi naj bili njuni razgovori zaključeni.

V Londonu menijo, da se bo na tem sestanku skušal pretresati ves položaj v sedanji Srednji Evropi. Glavni del razgovorov bi se naj nanašal na Madžarsko. O Madžarski bi naj bili sprejeti že čisto točni sklepi.

Prvi je opozoril na važnost posvetov v Solnogradu poljski veleposlanik grof Racinski, ki je v enem dnevu dvakrat zahteval razgovor z lordom Halifaxom zaradi položaja v Gdansk. Poljski diplomat je prinesel poročila, da se položaj v svobodnem mestu zaostrojuje.

Pri lordu Halifaxu je bil včeraj tudi jugoslovanski poslanik v Londonu dr. Subotić. Za njim je prišel v zunanje ministrstvo turški veleposlanik Rustu Aras, ki se je z voditeljem angleške zunanje politike pogovarjal o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na evropski jugovzhod.

„Hrvatski dnevnik“ obračunava z nasprotniki sporazuma

Zagreb, 12. avgusta. m. Današnji »Hrvatski dnevnik« se v svojem političnem uvodniku znova bavi z raznimi govoricami o sporazumu ter o stališču časopisja do razgovorov med predsednikom Dragišo Cvetkovićem in hrvatskim voditeljem dr. Vladkom Mačkom. Med drugim v svojem današnjem uvodniku pravi:

Dogodki se v zadnjem času razvijajo tako, da bodo prvi in nesebični hrvatski rodoljubi znova imeli priliko pokazati svojo načelno in borbeno vrednost. Nastopil bo takšen položaj, da bodo odletele vse kobilice in vsa druga golazen, ostala pa bo velika večina poštenega hrvatskega naroda, ki ni nikdar svoje usode spustila iz rok. Hrvatski narod bo vse te dogodke sprejel tako, kakor se spodobi organiziranemu, politično zrelemu in odločnemu narodu. Njega ne bo nobena stvar spravila iz ravnotežja ter ga ne bo ovirala pri njegovih prizadevanjih in borbah za svobodo in pravičnost. Mi v svojem besednjaku ne poznamo besede »strahe« ali »ernoglednost«. Izpolnila se bo zaobljuba našega naroda: Odstranjeni bodo vse ovire za zmago pravice in hrvatski narod se bo spet prišteval med zadovoljne zarode.

Politični krogi zatrjujejo, da ta članek meri na tiste, ki jih je dr. Maček gostoljubno sprejel na svoje listo in pod svoje okrilje, zdaj pa, ko se pripravlja končnoveljavna rešitev hrvatskega vprašanja, so ravno ti krogi, ki so imeli največ koristi od hrvatskega vprašanja, najbolj odločno nastopili proti sporazumu.

Sestanek kralja Karola z izmetom Inenijem v Carigradu

Carigrad, 12. avgusta. o. Včeraj sta se v Carigradu v palači Dolma Bakče sestala romunski kralj Karel in predsednik turške republike Izmet Ineni. Kralj Karel je dopotoval na svoji luksuzni jahti. Na sestanku so bili še turški zunanji minister Saradzoglu, turški veleposlanik v Bukarešti in romunski veleposlanik v Ankari.

Po sestanku se je kralj Karel vrnil na svojo jahto in se odpeljal nazaj v Romunijo. Poudarjajo, da se kralj Karel v Varni ne bo sestal z bolgarskim kraljem Borisom, kakor je bilo to napovedano.

Italijanska vlada je predlagala sestanek v Solnogradu

London, 12. avgusta. o. Poučeni krogi zelo pozorno spremljajo vse vesti, ki prihajajo iz Solnograda. Poudarjajo, da je italijanska vlada zahtevala sestanek v Solnogradu, ker italijanska vlada hoče vedeti, kako daleč misli iti Nemčija v sedanjem trenutku. Glavni predmet razprav v Solnogradu pa bi naj bila v prvi vrsti Madžarska.

Romunija bo imela pol milijona vojakov pod orožjem

Bukarešta, 12. avgusta. m. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da bo romunska vlada v najkrajšem času poklicala pod orožje še novih 200.000 rezervistov. Na ta način bi imela Romunija pol milijona vojakov pod orožjem.

Veslaske tekme v Belgradu

Belgrad, 12. avgusta. m. V Belgradu bodo jutri državne veslaske tekme, za katere vlada v športni javnosti izredno živo zanimanje.

Drobne

Pariz, 12. avgusta. AA. Po transfuziji krvi, ki jo je izvršil včeraj na bolelim francoskim ministrom za trgovino Chapedelainom, so zdravniki izjavili, da je bolnik še v veliki nevarnosti.

Pariz, 12. avgusta. AA. (DNB). Po vrnitvi Dadijera v Pariz se je zvedelo, da med svojim bivanjem na Azurni obali ni imel nikakršnega sestanka z angleškim vojnim ministrom Hoarom-Belisho, temveč se bo srečal z njim najbrž v Parizu, ko se bo Hoare-Belisha vračal v Anglijo.

Sanghaj, 12. avgusta. AA. (Reuter). Danes je kitajski dolar spet padel.

Madrid, 12. avgusta. AA. (Reuter). Predsednik angleške trgovske zbornice v Madridu Ray Clayton, ki so ga zaprli, je bil danes spet izpuščen na prost. O vzroku njegove aretacije ni bilo izdano nikakšno obvestilo. Ray je živel v Madridu za časa republikanskega režima in je verjetno, da so ga zaprli zaradi tega, ker niso upoštevali, da je bil kot tujec primoran ostati v Madridu.

Madrid, 12. avgusta. AA. (Reuter). Kakor poročajo listi, predstavlja sestava nove vlade eplošno razpoloženje naroda. Nova španska politika bo takšna, kakršno bosta želeli vojska in falanga. Vodili jo bodo tisti, ki so se borili in ki so trpeli za narodno gibanje. Neki madridski katoliški list prinaša zanimiv komentar, v katerem pravi med drugim:

Španijo čakajo velike naloge, ki se pokažejo v vsaki državi po vojni. Malodušnost naj se razglaša za izdajalsko in nepatriotsko. Naš dolžnost je, da smo napredni, da verujemo generalu Francu in da se pokorimo njegovim ukazom prav tako v dobi miru, kakor smo se pokorili v dobi vojne.

Huston, 12. avgusta. AA. (Reuter). Po izjavah zastopnikov teksaskih petrolejskih podjetij se bo cena nafte od 11. avgusta dalje znižala od 5 na 3 cente pri barilu.

London, 12. avgusta. AA. (Havas). Mednarodni fond za pomoč beguncem, ki mu predseduje van Zeeland, je bil preurejen v redno ustanovo s sedežem v Londonu in bo razpolagal z 200.000 funti. Pri zbiranju tega kapitala bo sodelovalo več tujih bank in ameriške vlada. Namen te ustanove je, da v poslovni zvezi z nemško vlado pomaga pri izseljevanju iz Nemčije.

Vesti 12. avgusta

Madžarski konzulat v Bratislavi je bil povišan v poslanstvo. Poslanstvo vodi začasno odpravnik poslov.

Italija je sklenila vpoklicati dva letnika in sicer 1902 in 1910. Pod orožjem bosta ostala od 21. avgusta do 31. oktobra. Letnika 1901 in 1912 pa bodo poslali domov.

Na sestanku med Góbbellom in Alferijem v Benetkah je bil dosežen sporazum o skupnem in enotnem načrtu za propagando.

Italijanski in nemški časnikarji so sklenili ustanoviti novo mednarodno organizacijo za tisk. V novi organizaciji bosta za enkrat italijanska in nemška časnikarska zveza.

V Benetkah so na filmski razstavi predvajali že več filmov. Po dosedanjih zaključkih je najboljši kulturni film belgijski in sicer o slavnem oltarju von Eyckaventu.

Boosevelt je včeraj sprejel časnikarje in jim izjavil, da bo takoj sklical kongres, če bi v Evropi izbruhnila vojna. Od kongresa bo zahteval, da naj takoj spremeni zakon o ameriški nevtralnosti, to je določilo o nakupu orožja v Ameriki.

Poltniki, ki prihajajo s Dunaja, izjavljajo, da so vse postaje polne vojaštva, ki ga odvažajo na poljsko mejo, predvsem na mejo na Češkem in Moravskem. Številni oddelki odhajajo tudi na Slovaško.

Slovaški listi poročajo, da se bo načelnik štaba Hlinkove garde, Karel Murgas sestal te dni s Hitlerjem. Njun sestanek bi naj bil v Linzu.

Načelnik madžarskega generalnega štaba se je včeraj vrnil v Budimpešto. Zelo dolgo je bil v Italiji, kjer se je udeležil tudi manevrov italijanske vojske.

Maršal de Bono je pregleдал italijanske urdbe ob francoski meji in je poslal Mussoliniju pismo, v katerem pravi, da so urdbe odlične in da se nove pospešeno grade.

Včeraj ponoči so nad Gdanskom leteli v visoki višini številna neznanca letala. Do sedaj še niso mogli ugotoviti, kateri državi bi bila pripadala ta letala.

Bolgarski parlamentarci so prišli v Moskvo in jih je sprejel Molotov v daljšo avdienco. Bolgarski poslanci so prišli na poljedelsko razstavo.

Listi so pisali, da je švicarski zunanji minister hudo bolan. Švicarska vlada pa te vesti zanika in pravi, da se je bil Motta prehladil. Sedaj pa je že popolnoma okreval.

Današnji italijanski listi pišejo, da se je vršil sestanek v Solnogradu v trenutku največje napetosti za Gdansk. Italija je na vse pripravljena in je nobena možnost ne more presesteti.

Angleži so ustavili potniški promet samo na izven evropskih letalskih progah. Evropske letalske proge še prevažajo angleške potnike.

Egiptski kralj Faruk je včeraj popoldne sprejel italijanskega veleposlanika, ki mu je predstavil odposlanca maršala Balba. Balbo je poslal egiptskemu kralju zelo lepo staro zbirko raznega orožja. Balbo je daroval to zbirko kralju zaradi tega, ker je egiptski kralj strasten zbiralec starega orožja.

Argentinske letalske oblasti so prepovedale, da bi italijanski piloti še nadalje vodili promet letal na progi Buenos Aires-Rosario. Pri argentinskih letalskih družbah je bilo 80 odstotkov Italijanov.

Mussolini je včeraj sprejel maršala Balba, ki mu je poročal o gospodarskih in vojaških zadevah Libije.

Svetnik angleškega veleposlaništva v Tokiu je obiskal zunanje ministrstvo in ostro protestiral zaradi tega, ker so v nedeljo japonske bombe uničile dve angleški ladiji pri Ičangu. Japonske oblasti so zavrnile angleškega diplomata, češ da naj se pritoži pri pokrajinski kitajski vladi v Honanu.

Prvi teden šahovskega turnirja v Zagrebu

Gabrovšek in Sorli v prvih petih kolih nista bila premagana

Zagreb, 12. avgusta.

Teden dni je že skoraj minulo, odkar se je tu začel amaterski šahovski turnir. Kakor smo ob začetku tega turnirja poročali, se te šahovske tekme udeležuje tudi pet Slovencev. Našo šahovsko javnost bo gotovo zanimalo, kako se je teh pet Slovencev prvi teden turnirja v Zagrebu držalo. Lahko rečemo, da nas v tem prvem tednu vsekakor niso razočarali, pač pa so se držali izredno dobro, prav tako kot smo pričakovali. Gabrovšek in Sorli v prvih petih kolih nista izgubila nobene igre, kar priča, da sta poleg Weissla in morda še Subariča in Šiške najmočnejša igralca na tem turnirju. Z vso pravico lahko mislimo na to, da bosta tudi ob koncu turnirja na prvih mestih v tabeli. Gabrovšek je od prvih petih iger dobil štiri

točke (tri cele in dve po pol), Sorli pa je dve partiji dobil, tri pa remiziral. Med vsemi se je v prvih treh kolih najbolje držal Šiška Dobil je namreč vse tri partije po vrsti, potem pa je nenadno odpovedal in dve izgubil. Predvsem ni nihče pričakoval, niti Šiška sam ne, da ga bo podrl Licul, ki je prve štiri igre vse izgubil in je dozdaj stal na tabeli čisto na koncu. Slokan in Mlinar še nista preveč znana igralca, pa sta si tudi že v prvih petih kolih nabrala nekaj točk. Slokan dve, Mlinar pa poldrugo. Tudi ta dva sta pokazala, da sta se z vso resnostjo vrgla v boj.

Z dosedanjim uspehom ljubljanskih šahistov, ki se udeležujejo zagrebškega turnirja, smo vsekakor zadovoljni, prepričani pa smo, da se bo razlika med njimi in ostalimi igralci v naslednjem tednu še bolj vidno pokazala, seveda če bo zadosti vztrajnosti.

Pojasnjeni so roparski umori in vlomi v Savinjski dolini

Razbojnik Grebenšek, ki je padel orožnikom nenadejano v roke priznava vse

Celje, 11. avgusta 1939.

Vsem nam je še v živem spominu letošnja pomlad, ko so nas časopisi skoro vsak dan presenetili s kakšno novo senzacionalno vestjo o roparskih napadih, vlomih in tatvinah ter umorih v celjskem okolišju, predvsem v predelu proti Savinjski dolini. Še danes ljudstvo živi pod vtisom groznih tragedij v Šeščah pri St. Pavlu, ko sta bila na zverinski način umorjena starček Janše in njegova žena Julijana, in poznejšega dvojnega roparskega umora zakoncev Oevirka v Medlogu pri Celju. Ljudstvo je bilo tako prestrašeno, da je končno že videlo strahove celo tam, kjer jih ni bilo.

Poglavar tolpe Grebenšek aretiran

Velenjska orožnika, g. Bezjak Franc in Muršec Alojz sta že dalje časa zasledovala nekega moškega, ki se je potikal po Kozjaku. V noči od 9. na 10. avgusta je osumljenec poplaval v vseh družbi v planinski koči na Kozjaku. Kajpada ni računal s tem, da sta mu orožnika za pelami, zato je bil razumljivo zelo presenečen, ko sta se nenadoma pojavila pred njim in ga aretirala. Bil je to Alojz Grebenšek, star 40 let in doma iz Kavč pri St. Ilju blizu Velenja.

Na celjski orožniški postaji je zasliševanje nevarnega osumljenca takoj prevzel poveljnik celjske orožniške čete g. major Vindakijević. Z njemu lastno spretnostjo je končno pripravil Grebenška do tega, da je pod težo dokazov priznal mnoge roparske napade, vlome, tatvine in tudi roparska umora v Šeščah pri St. Pavlu in v Medlogu pri Celju. Bil pa je seveda zelo trdovraten in zakrkljiv, in le dolgo časa vztrajno zanikal vsako krivdo in le veliki spretnosti g. majorja Vindakijevića gre zahvala, da so vsi ti grozni zločini odkriti in da se je Savinjska dolina odahnila, ko se je posrečilo orožnikom prijeti zloglasno roparsko in vlomsko tolpo z Grebenškom na čelu.

Ob tej priliki se je tudi pokazalo, kako važna je motorizacija orožništva in oblasti sploh. Major g. Vindakijević je bil zadnja dva dni ponoči in podnevi v službi, da pa je razčistil številne vlome, ki jih je izvršila ta tolpa v tako kratkem času, je pomagal avtomobil, s katerim je vozil s sabo Grebenška in še tisto noč po aretaciji prijel tudi brate Zganka Ivana, Andreja in Avgusta iz Založ pri Polzeli. Pri natančnem zasliševanju Grebenška in Zgankovih se je g. majorju Vindakijeviću posrečilo, da je spravil Grebenška v tako stanje, da je začel priznavati roparske napade, govoriti o svojem življenju in končno priznal dvojna roparska umora v Šeščah in Medlogu.

Dvojni roparski umor v Šeščah

Ko je Grebenšek priznal dvojna roparska umora v Medlogu pri Celju in v Šeščah pri St. Pavlu so odpeljali morila najprej v Sešče, kjer je na licu mesta pokazal in pripovedoval, kako je s svojimi tovariši ubil 70 letnega Franceta Janšeta in njegovo 78 letno ženo Julijano. Bil je prepričan, da imata, ker sta se vrnila iz Amerike, precej denarja. Mirno je pripovedoval, kako so prišli usodnega večera do hiše, skušali vlomiti v kuhinjo, nato pa je snel šipo na oknu kuhinje, se splazil skozi in presenetil starca v trdnem spanju. S sabo je imel težki kladivi, nož in samokres. Najprej je potegnil staro z vso posteljino na tla, jo udaril nekakrat po glavi, da so ji izstopili možgani, ji zasadi trikat nož v vrat in polomil rebra. Njegov pomočnik se je s težkim kladivom lotil starca in mu zadel smrtne poškodbe. Grebenšek pa je bil presenečen, ko je našel v stankini postelji le okrog 4000 dinarjev.

Roparski umor v Medlogu

Odtod so odpravili orožniki Grebenška v Medlog pri Celju na kraj groznega roparskega umora Oevirkove Rozalije in njenega moža Oevirka Antona. Tudi tu je Grebenšek pripovedoval, kako je prišel do tega, da ju spravi s sveta. Od gotove strani je namreč zvedel, da imata zakonca Oevirka doma okrog 8000 din. Pozno ponoči se je priklatil do hiše, se pripizljal do stanovanja ter streljal skozi okno tako, da so zadeli strelci Oevirka in njegovo ženo. Oevirka je dobil 3 morilske krogle v glavo, njegova žena pa 3 v prsa in trebuh. Morilci so odnesli Oevirkovima 500—600 din gotovine in več dragocenosti.

Grebenšek je priznal tudi roparski napad v Gorenju pri Smartnem ob Paki. 12. junija je Grebenšek napadel Zolnirjevo, 80 letno posestnico, in služkinjo. Na kraju roparskega napada je pokazal, kako se je pripizljal do stanovanja ter streljal, razkare je snel opeko, potegnil staro s postelje, jo zavil v rjuho, polomil ji dvoje reber, nato pa napadel še dekletu. Odtod je odnesel 4000 din.

Številni napadi, vlomi in tatvine

Poveljnik celjske orožniške čete major Vindakijević je pri nadaljnjem zasliševanju izvelkel iz Grebenška priznanje številnih drugih vlovov, roparskih napadov in tatvin v Savinjski dolini. Tako je Grebenšek priznal roparski napad na posestnika Tavčarja Martina v Polzeli. Ponoči se je skril v njegovo spalnico, ga v spanju udaril s kolom po glavi, naker sta se spoprijela. Grebenšek je petkrat streljal na posestnika in ga enkrat zadel v levo rebro. Nato je izginil. Bil pa je toliko, predznan, da se je čez eno uro ponovno vrnil in napadel Tavčarja. Takrat pa ga je Tavčar prikal s sekuro in ga tudi ranil in tako pregnal. V Gotovljah je maskiran s šofersko kapo in očalami napadel Onič Heleno in ji s samokresom izsilil najprej 120 din, nato še 900 din. Tudi to dejanje je priznal. V Založah pri Polzeli je vlomil skozi okno v hišo Vašl Franciške ter s samokresom izsilil 3500 din. V Pleševcu pri Velenju je napadel 21. julija posestnika Zigreta Franca, ga ustrelil s puško v levo nogo in mu vzel denar. V Podkraju je napadel posestnika Blagotinški Jakoba, ga ustrelil s pištolo v nogo in mu vzel denar. Že večer smo poročali o priznanju vlovov in tatvin v Dobertsi vasi, kjer je ukradel Razbojček Mariji 8800 din. Dvakrat je vlomil v isti vasi v trgovino Matka Blaža in odnesel za okrog 8000 din jestvin, manufakture in gotovine. Večje število vlovov je izvršil tudi v Polulah.

Grebenšek o svojem življenju

Grebenšek je pri zasliševanju pripovedoval prav zanimivo o svojem življenju. Že v zgodnji mladosti ni bil kaj pridna, tako je pripovedoval. Pohajkoval je in kradel. Najprej je bil pekovski vajenec, nato je šel k mornarici, kjer je služil do konca 1918. Udeležil se je bojev na Korškem, po vojni pa je deloval pri narodni straži. Kmalu je prišel v slabo družbo, ki ga je popolnoma pokvarila. Začel je popivati, se pretepati, krasti in vlamjati, zaradi česar je bil obsojen na 10 let roboje. Pred leti se je vrnil iz Stare Gradške in prišel svoje staro pustolovsko življenje. Vsega skupaj je bil v zaporih 17 let. V jetnišnicah se je, kakor pravi, nalezel precej boleznih tako, da ni bil sposoben za delo. Dobre

Ljubljana od včeraj do danes

V Ljubljani so po raznih krajih radovednemu občinstvu v veselje postavljeni termometri, ki kažejo tudi, kakšno bo vreme. Marsikaj se pred temi vremenskimi hišicami ustavi radoveden mešan, ki pogleda, kakšno bo vreme. Letos nam jo vremenske napovedi kaj rade lomijo. Napove ti, da bo dež, pa ga ni in ni. Včeraj zvečer je prav razločno kazalo, da se bo napravilo k dežju. Tudi davi je bilo nebo še precej oblačno, zato pa se je že kmalu nebo zjasnilo. Vroč dan bomo dobili. Takega poletja kakor je letošnje pa še zlepa ne.

Nesreča jih je obiskala

V bolnišnico so včeraj pripeljali naslednje ponesrečence:

Hodorovca Matijo, delavca pri Gregoriču v Litiji. Hodorovcu je pri delu padel v oko kamniten drobec ter mu ga poškodoval.

Tončko Prešernovo, posestnikovo hčerko iz Radovljice. Tončka je splezala na drevo, pa je padla ter si zlomila desno roko.

Mesarski pomočnik Cehner Franc iz Ljubljane, je rezal meso, pa mu je izpodletel nož. Prav hudo se je urezal v roko.

Zena čevljarja iz Zvirč, Ovsenik Ana, je doma padla ter si poškodovala dvoje reber.

Grun Ivan, delavec v tovarni platna v Grosupljem je doživel nesrečo pri delu. Stroj za čiščenje kopolje mu je poškodoval prste na roki.

Nekaj so se ruvali mladi fantiči. Tam v Zalogu pri Komendi, pa je neki fant udaril bajtarjevega sina s tako silo po roki, da mu jo je zlomil.

Nekdo je vrgel kamen v glavo sinu mizarskega mojstra iz Novih Jarš, Ferdinandu Vambergarju.

Francoski skavti v našem mestu

Davi so Ljubljančani na mestnih ulicah videli hitro stopajočo skupino skavtov, ki so bili močeno nato-vorjeni z nahrbtniki, telečnjaki in paketi. Imeli so plave srajce, sicer pa so bili opravični tako kakor naši skavti. Marsikdo se je vprašal, kdo bi bili ti skavti in odkod. Izvedeli smo, da so nas prišli obiskat na povabilo sina bana dr. Marka Natlačenca. Mimogrede so skočili pogledat v našo prestolnico, v Beograd. Zdaj pa so prišli v naše mesto. Vseh francoskih skavtov je dvajset.

Tatovi pri Rihardu Jakopiču

Naš znani zaslužni umetnik Rihard Jakopič, ki ga pozna v našem mestu prav gotovo staro in mlado, je zadnjič dobil presneto neviščen obisk. V njegov slikarski atelje na Mirju at. 2 so vdrl nepovabljeni gostje, ki so se izkazali za tatove. Kar šest slik so mu odnesli nepridipravi. Na slikah so bili upodobljeni motivi iz okolice Malega grabna. Gradaščice ter iz Mestnega loga. Pet slik je bilo slikanih na platno, ena pa na lepenko. Slike so bile brez okvirjev. Slikar Rihard Jakopič ima škodo, kakor ceni, približno 9000 dinarjev.

Vsega hudumana ti pa tudi kradjejo lopovi. Vendar pa se bolj redko eliši, da bi se spravili na krajo slik. Tokrat pa so se predzrežji spravili tudi nauje. Menimo, da jih bodo oblasti kmalu zgrabile.

Jubilejna razstava slovenske obrti v Ljubljani

se bo, kakor je danes že splošno znano, vršila v prvotno določenem obsegu in odrejenem terminu dne 7. in 16. oktobra t. l. v prostorih ljubljanske velesojne. Razstaveni odbor je imel ta teden sejo in je vzel podana poročila o pripravah za razstavo na znanje. Razstavljalci že pridno pripravljajo svoje izdelke za razstavo, prav tako pa se pridno nadaljujejo tudi ostale priprave.

Posebnost razstave bodo razne druge prireditve, ki se bodo vršile v okviru jubilejne razstave. Tako bo prirejena velika modna revija, ki je v Ljubljani že precej časa nismo imeli prilike videti, prav tako pa tudi velika kulinarčna razstava, ki je v Ljubljani že tudi dolgo ni bilo.

Kongres slovenskega obrtništva se pripravlja za 1 dan izmed razstavnih dni, prav tako pa se bodo vršili tudi kongresi raznih obrtnih strok. n. pr. kongres frizerjev iz vse države ter bodo

slike je imel z Zgankovimi pri Polzeli. K njim se je zatekal v bolezn. Zgankovi so mu pomagali, zahtevali pa so od njega, ko bo zdrav, da jim bo pomagal. Grebenšek zatrjuje, da bo vsega zla in njegove nesreče krivi Zgankovi.

Danes popoldne so orožniki odpeljali Grebenška še v Vojnik in druge kraje. Zdi se, da bodo jutri vsi roparski napadi in vlomi v Savinjski dolini in celjskem okraju pojasnjeni.

Vse priznanje celjski orožniški četi, ki je z g. majorjem Vindakijevićem na čelu in s pomočjo orožnikov Reharia Franja, Zitnika Jakoba in Marna Franca razjasnila umore v Šeščah in Medlogu ter tudi druge številne roparske napade in vlome, ki so dva meseca vznemirjali prebivalstvo. Vsi zaslužijo za svoje poštrevnovalno delo visoko priznanje in odlikovanje.

pri tej priliki frizerski mojstri priredili tudi veliko tekmovanje najboljših frizur. Podrobnosti o vsem tem bodo slovenski javnosti še pravočasno javljene. Opozarjamo že danes, da bo za kongrese pravočasno preskrbljena četrtinska vožnja za vse udeležence.

Ugodnosti razstavljalcev. Mnogi manjši in revnejši razstavljalci se bojijo posebnih stroškov za spremljevalce svojega razstavnega blaga odno- snost za zastopnike svojih izdelkov na razstavi. Razstaveni odbor bo pravočasno našel primerni aranžman, da se bo za več skupin razstavljalcev našel potrebni zastopnik odnosno spremljevalec, tako da se bodo stroški občutno znižali. Poleg tega bo razstaveni odbor za razstavljalce odno- snost za zastopnike, ki ne bi zmogli stroškov za vzdr- ževanje ob času razstave v Ljubljani, skušal pri- praviti vse potrebno, da bodo tem na razpolago prav poceni prenočišča in poceni hrana. To naj dotičniki že danes vzamejo na znanje.

Dotični obrtniki, ki se dozdaj še niso prija- vili za razstavo, naj se k temu prav hitro odlo- čijo, ker čas hiti. Vsem razstavljalcem so na raz- pologo strokovnjaki s tehničnimi nasveti glede izdelave razstavnih predmetov. Vsi zamudniki naj se nujno javijo z dopisnico, lahko pa tudi osebno, razstaveni pisarni zaradi potrebnih infor- macij. Vse podatke in obvestila poda na zahtevo takoj Razstaveni odbor Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ul. 10, pritličje levo, telefon 30—88.

Odkup zemljišč za cesto Maribor-Fram

Pred nekaj dnevi smo poročali, da se bodo še letos začela dela za modernizacijo državne ce- ste Maribor—Fram. Cesta bo dobila asfaltno po- vršino ter bo urejena tako, da bo zadostovala zahtevam modernega avtomobilskega prometa. Veliko pa je zanimanje med prizadetimi intere- senti, predvsem med posestniki, ki bodo morali odstopiti zemljo za preložitve in razširjenje ceste.

Sprva, ko se je sprožil načrt za moderniza- cijo te državne ceste, so bili predlogi, naj bi se cesta v skoraj vsej dolžini premestila na ugod- nejše terene. Takšna ureditev bi bila pač naj- idealnejša in tudi lahko izvedljiva, naletela pa je na našo oviro — pomanjkanje denarja. Zaradi tega so se morali projektanti že iz začetka odlo- čiti za najcenejšo varianto ter so se morali v glavnem držati sedanje trase.

Modernizacija ceste se bo pričela pred mest- nim vodovodom na Tezmem, tam kjer se bo v prihodnosti priključila tako imenovana Jadrans- ka cesta. Prva, dasi neznatna preložitve se bo izvršila še prej pred Betnavskim ribnikom; se- danji ovinek se bo nekoliko izravnal. Druga manjša korektura sledi za Betnavskim ribnikom, potem pa se drži sedanje trase v ravni črti skozi Bohovo. Nad Bohovo in Ročami so predvidene le manjše korekture na obeh straneh sedanje ceste, tih pred Ročami se izravna sedanji ovinek, nato pa je izpeljana cesta kakor sedanja skozi vas. Prve večje preložitve so predvidene med Ročami in Slivnico. Ves sedanji velik ovinek, ki ga dela cesta v obliki velikega S pred slivniškim ribni- kom, bo odpadel, ker se bo cesta kmalu za Ro- čami preložila na novo smer ter bo potekala od Roč popolnoma ravno na Slivnico čez sedanje njive in travnike. V tem sektorju bodo potrebni tudi največji odkupi zemljišč. V Slivnici sami so predvidene tudi večje korekture. Tako se prelo- ži cesta tam, kjer gre v ovinku čez mostiček; ovinek se izravna ter se zgradi nov most. V sami vasi sledi še nekaj malih izravnav, večja korek- tura pa je predvidena spet nad Hotinjo vasjo, kjer se preloži cesta deloma na vzhodno stran hiš. Od tu naprej pa bo trasa izpeljana večinoma po sedanji cesti do Frama, kjer se bodo dela za- enkrat zaključila. V glavnem se je gledalo pač na to, da se nova cesta drži, kjer je mogoče, stare trase.

Odkup zemljišč bo izvršila posebna komisija banske uprave, ki bo skušala v glavnem doseči sporazum s lastniki, če pa do sporazuma ne bo prišlo, pa se bo uvedlo razlastitveno postopanje.

Prve televizijske predstave bo priredila na za- grebškem velesojnu znana tovarna radijskih aparatov Phillips iz Nizozemske. Prenasjanje slik iz velikih da- ljav je pri nas še skoraj neznan stvar, čeprav se je cena aparatov že toliko znižala, da stane danes dober televizijski sprejemnik okrog 12.000 dinarjev. Uprava velesojne bo priredila koncert na ločenem prostoru, gledalci v velesojnijski dvorani pa bodo gledali na- stopajoče in poslušali njihovo petje.

Kako obilno so letos rodile slive zlasti v Bosni in Sremu, dokazuje primer pri kmetu Kovačeviću iz okolice Našice. Samo eno drevo je dalo toliko sade- ža, da je Kovačević skuhal ni manj kakor 195 litrov žganja. Drevo je bilo tako bogato obloženo, da ga je moral kmet prav zaradi tega otresti in še nedozorel sadež porabiti za žganje.

Skrivnost smrtne megle

»Sedaj pripoveduj, otroče,« je dejal nekoliko veselo. »Kaj je namen tvojega nočnega obiska?« Šele sedaj mu je padlo v glavo, da sta se ves čas tikala. Toda sklenil je, da bo šel molče preko tega naprej in da se bo tudi v prihodnje natančno tako ravnal.

Celo pri motni svetlobi sveče se je jasno videlo, kako je Marion pri njegovem vprašanju čez in čez zardela.

»Jaz... jaz sem hotela...« je začela obotavljaje in spet v zadregi obmolknila.

»Torej, kaj si hotela?« je izpraševal.

Marion je svojo zadrego hitro premagala.

»Tam spodaj je oče zmerom zraven,« je dejala odločno.

»Tam te vendar ne morem vprašati...« Spet je obmolknila.

»Kaj pa vendar, otroče?« je vzkliknil začuden. »Torej go- vori no! Kaj si me hotela vprašati?«

»Človek kar skoro ne ve, kako naj bi pri grofu začel,« je dejala negotovo. »Če bi bil ti eden izmed naših — navaden delavec... potem... bi jaz...«

Devorny je vzdihnil.

»Kaj bi potem ti, Marion?« je vprašal in dvignil svoje oči proti stropu.

»Ne morem z vso verjetnostjo trditi, da si ti danes posebno jasna.«

Nenadoma so se zasvetile oči Marion v polni bojaželjnosti.

»Kaj mora biti človek pri grofu še jasnejši?« je zavpila tako hitro, kakor da bi čakala le na pripravno besedo, da bi izbrbljala ta stavek.

V detektivskih potezah se je veselo posvetilo.

»Marion!« je dejal smeje. »Ta stavek si ti brala v nekem romanu!«

»Sem ja,« je priznala. »Kje pa naj se sicer učim, da bi se mogla razumeti z vašo milostjo. Zaradi tebe sem prebrala štiri romane, ki pišejo o grofih, toda v vseh štirih je zmerom »on« govoril šele o svoji ljubezni. V enem je hotela neka druga pridobiti grofa. Ta mu je rekla... Počakaj malo... Da, takole: — Kar pijano me dela tvoj pogled, presunil me je tvoj glas in stresla sem se ob tihem koraku nog... Hm... To sem ti hotela v začetku reči...«

»Za božjo voljo, Marion!« je zavpil Devorny v narejenem presenečenju. »Nikar mi tega ne stori!«

»Jaz sem še nekaj drugega pretuhtala. Vidiš tisto s ko- rakom namreč ni držalo. Tvoj pogled in tvoj glas, to še nekam gre. Toda če prideš ti ponoči nakresan domov in ropotaš s tvojimi umazanimi debelimi čevlji po stopnicah, potem ne mora biti nobenega govora o tem, da me presune. Kvečjemu bi se od jeze tresla, ker ti zapravljaš svoj denar, namesto da bi štedil! Ti si velik lahkoživček, grof!«

Devorny jo je smeje potegnil čisto blizu k sebi.

»Toda rada me imaš vendar, Marion?« je vprašal tiho in jo silno previdno poljubil na usta.

»Da,« je dejala preprosto in gledala sanjavo predse. Ne- nadoma pa se je kot vihar osvobodila njegovega objema. »Ti! Meni ne šine v glavo sedajle prav nobeno primerno mesto iz romana. Zaradi tega moram že tako govoriti, kakor so mi usta navajena. Poslušaj točno: prvič ne boš dobil nobenega poljuba več, če mi rečeš, da me imaš tudi zares rad. Drugič... pa to ni bil noben pravi poljub!«

»Otroče, pridi no spet hitro semkaj!« jo je moledoval in sklenil roke v prošnjo. »Ti že vendar dolgo veš, da te imam rad, Marion! To ve ženska zmerom prej kot moški, za kate- rega gre.« Vzel jo je spet hitro v naročje in ji pritisnil ne- koliko prisrčnejši poljub na ustne. »Resnično imam le eno

željo, da bi moji mali Marion storil vse na ljubo in da bi jo res, prav zares kmalu naredil za svojo srečno ženo.«

Marion se je začela nenadoma smejati.

»O možitvi govori? Pri tem pa zasluži komaj toliko, da se sam more prehraniti! Ugajaj mi! Ne, ne, moj ljubi, z možit- vijo hočeva še nekoliko počakati.«

»A tako, da?« Devorny se je moral šele znajti v svojem trenutnem položaju. Za vraga, saj res, da bi pri svojem skrom- nem tedenskem zaslužku vendar ne smel misliti na zakon.

Marion je vstala in stegnila roki.

»Jaz sem sedaj trudna. Lahko noč, grof!« je dejala obo- tavljaje. Nato je hitro pristavila: »in ti me imaš prav zago- tovo rad?«

»Gotovo!« je potrdil. »Jaz te imam celo zelo rad, mala Marion. Dobro spi, moj ljubček!«

Peljal jo je do vrat. Še hiter poljub, nato pa je bil spet sam.

Premišljujoč si je nažgal spet novo cigareto in stopal potiho v nogavicah po sobi gor in dol. Sedaj je bil torej za- ročen. No dobro, celo zelo dobro. Boljše žene bi tako in tako ne našel. In kar je Marion manjkalo izobrazbe, bi jo že znal izpopolniti. Na vsak način pa je bila sveža in živahna njena duša, a njeno srce ne zaskrbnjeno od glasnih pravil olike in penzionatskih pravil. In potem ter predvsem — saj jo je ljubil! Da bi le bila končana njegova naloga v tovarni! Kako bi strmela, ko bi izvedela...

Ura je udarjala počasi tri. Oh, kako kasno! Po kratkih treh urah bo spet moral vstati. Torej hitro v posteljo! Hlastno je stisnil cigareto in stopil k svoji postelji. Prišel je mimo oto- mane, na kateri je sedel skupaj z Marion. Tam je ležala njena bela volnena ruta, — pozabila jo je. Dvignil jo je, da bi jo spravil. Oče Sam, ki ga je vsako jutro budil, končno ne bi smel takoj vedeti. Da! Kaj pa je to?

Kakšne so današnje potrebe gorenjskih prog

na njihove lokalne razmere. Konferenca sama b
v prostorih Hrvatske športne sloge. Ta nedeljo b
v Zagrebu gostoval trboveljski Amater, ki bo n
igrišču SK Gradjanskega odigral tekmo s SK Bor
cem. Zagrebški lieti njegov nastop pozdravljaj
s prav toplimi besedami.

Kardinal Hlond in njegova zamuda

Ko se je peljal v Ljubljano, na nemški meji ni imel sitnosti, pač pa je moral med potjo na drug vlak

Tedaj, ko smo v Ljubljani pričakovali poljskega kardinala Hlonda, ki je bil določen za papežev legata na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani, so se seveda takoj razširile najrazličnejše govorice, ki so skušale razložiti, zakaj se je kardinal pripeljal v Ljubljano z enournno zamudo. Ljudje so že taki, da hočejo za vsako stvar imeti razlago, pa magari če si jo morajo sami izmisliti. Tako so tedaj brž rekli, da je imel kardinal Hlond sitnosti na meji in da je zato prišel z zamudo v Ljubljano, kjer ga je v največji nestrpnosti pričakovala na kolodvoru in po vsem mestu ogromna množica ljudstva. In nekateri so seveda še zdaj prepričani, da so nemške oblasti na meji kardinala za nekaj časa zadržale. To se je po njihovem mnenju zgodilo iz neznanega razloga. Razlog je res bil za to zamudo, toda ne tak, s kakršnim se je Ljubljana v velikem pričakovanju takoj zadovoljila.

Kardinal Hlond se je iz Ljubljane odpeljal naravnost v Francijo, kjer so ga takoj obkolili številni časniki, da bi jim kaj povedal o svojih vtisih s kongresa v Ljubljani in o namenu njegovega prihoda v Francijo. Povedal jim je res razne stvari. Pravi jim je o veličastnem kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani in se o njem izrazil nadvse pohvalno. Razložil pa jim je med drugim tudi svojo zanimivo prigodo, ki jo je doživel na svoji poti v Ljubljano. Iz nje se tudi vidi, zakaj se je moral na tej svoji poti zamuditi za eno uro.

»Odpeljal sem se z vlakom iz Poljske proti Dunaju«, pripoveduje kardinal Hlond. »Tu naj bi vjel vlak, s katerim bi potoval naprej v Ljubljano. Toda že tedaj, ko sem se vozil po Slovaškem, je imel vlak poldruho uro zamude. Bal sem se, da bom na ta način zamudil še dunajski vlak, ki odpelje proti Ljubljani. Treba je bilo nekaj ukreniti, da bi prišel v Ljubljano pravočasno ali vsaj ne s preveliko zamudo. Na neki večji postaji na Slovaškem sem izstopil in najel hiter avtomobil, s katerim sem se z največjo brzino odpeljal na Dunaj, da vjamem brzovlak.«

»Po nekaj urah te divju vožnje se je kardinal Hlond res pripeljal pravočasno na Dunaj in tako za lep čas prehitel vlak, s katerim se je prejel vozil. Tu se je vvedel na »brzac« in se odpeljal v Ljubljano, ne da bi imel pozneje na vlaku še kakršnekoli sitnosti, o katerih so pri nas v kongresnih dneh vedeli toliko govoriti. Prišel pa je v Ljubljano z zamudo zato, ker pač ni mislil, da bo moral med potjo prestopiti.

V zvezi s tem pišejo francoski časopisi o kardinalu Hlond kot o človeku, ki je tudi navdušen športnik. Pravi, da skoro vedno potuje na večje razdalje z letalom. Poleg tega pa je tudi vnet glasbenik in celo skladatelj. Njegova velika zasluga je dalje v tem, da je ustanovil in organiziral na Poljskem »Katoliško akcijo«, ki ima danes že nekaj tisoč členov. Uspehi te akcije niso vplivali samo na notranje življenje na Poljskem, pač pa se je ta vpliv raztegnil tudi na ljudsko življenje v tujih državah.

Francoskim časnikarjem je kardinal Hlond med drugim povedal še to, da namerava ostati v Franciji nekaj tednov, nakar se bo vrnil na Poljsko.

„London se je nocoj obvaroval pred uničenjem ...“

Angleško letalsko ministrstvo je izdalo včeraj poročilo o poteku velikih letalskih manevrov. »Danes ponoči je bil London obravnavan pred uničenjem«, stoji v poročilu, v katerem se opisujejo operacije, ki so se odigrale od 8 zvečer predesnočnim pa do včeraj ob 8 jutraj. Najvažnejša momenta nočnih vaj sta bila dva nočna napada bombnikov, od katerih je bil prvi napad namenjen prestolnici, drugi pa mestom in gosteje naseljenim krajem v srednji Angliji. Takoj po polnoči so opazovalci javili, da prihajajo močne »sovražne« bombarderske sile proti severnemu delu izliva Teruse. Razgled je bil zelo slab. Nad večjim delom južnih Anglije se je razprostrla precej gosta megla, s katero so se skušali okoristiti tako napadalci, kakor tudi branilci. Na dano znamenje so v hipu utonili v temi vsa mesta in kraji južnih in vzhodnih Anglije. »Sovražnik« je napadel iz dveh smeri z namenom, da se združi na srednjo Anglijo zaradi skupnega napada na te kraje. Vse obrambne sile od lovcev pa do reflektorskih oddelkov so takoj neumorno delovale. Kmalu so se »napadalci« spopadli s prvimi obrambnimi patrolami, ki so otvorile ogenj na bombnike, od katerih so po mnenju časnikaškega sodišča mnogokateri padli kot žrtev patrol še prej, preden je protiletalsko topništvo

začelo polno delovati. Pri vsem tem je treba reči, da so »napadalci« operirali zelo odločno in zelo korajžno in večje. Tisti del »sovražnik« enot, ki so se prebili skozi prvo obrambno črto, so poskušali s hudim napadom na London, vendar pa se lahko reče, da so bili zaustavljeni že v zunanjem reflektorskem zaščitnem pasu. Posamezna letala, ki se jim je posrečilo prebiti tudi ta pas, pa so bila »zbita« pred drugo obrambno črto, to je pred balonskim pasom. Ugotovilo se je, da je popolna zatemnitev Londona odlično uspela in da posamezni bombniki niso mogli najti niti točne smeri niti svojih ciljev, katere so nameravali napasti.

Ko so bili nad Londonom odbiti, so poskušali z nenadnim napadom na južno Anglijo, vendar pa so bili tudi tu na vsej črti odbiti. Na koncu pravi poročilo: Na merodajnem mestu ocenjujejo z največjo pohvalo delo vseh enot, ki so se udeležile nočnih vaj. Posebno pohvalo pa zaslužijo eskadrole, ki so operirale v vzhodni Angliji, vsa posamezna letala vseh tipov v sestavi teh sil, ker so pokazala izredno izurjenost pri izkoriščanju oblakov in pri svojih točnih opazovanjih. Enote, ki so bile v sestavi »sovražniških« sil, so pokazale v mnogih primerih izredno izurjenost in gibčnost pri umikanju pred reflektorskimi žarkmi.

V znamenju priprav za olimpijske tekme v Helsinkih, ki bodo prihodnje leto. Na sliki vidimo, kako pri delu za ureditev olimpijskega Stadiona pomagajo tudi ženske

V tej službeni oceni se nadalje poudarja tudi dejstvo, da sta brzina in natančnost, s katerima je bila izvršena popolna zatemnitev mest in večjih naselij, znatno pomagali k uspehu aktivne letalske obrambe.

Filmana oporoka

Neko londonsko sodišče je pred kratkim potrdilo zanimivo oporoko, kakršne gotovo dozdaj še ni napisal nihče. Umrla je v Londonu neka filmska igralka, ki ji je nastopanje v raznih filmih prineslo lepe denarce. S seboj jih seveda ni mogla vzeti, ko ji je smrt pretrgala film njenega življenja. Vse premoženje, ki ga je bilo ogromno, je zapustila sorodnikom, nekaterim med njimi pa tudi nič, ker so se ji preveč zamerili. Vsi njeni sorodniki pa so se na vso moč zanimali, kako je to premoženje v oporoki razdeljeno. Zato se jih je tedaj, ko so oporoko pokojne filmske igralka odpirali, nabralo vse polno, kajti vsak je upal, da bo kaj dobil, celo tisti, ki so igrali sovražili zaradi tega, ker je šla k filmu. Ob oporoki je bilo to sovražstvo v trenutku pozabljeno. Zdaj pokojna filmska igralka pa je hotela svojim dedičem pripraviti posebno presenečenje. In sicer s tem, da bi proti pričakovanju sorodnikov razdelila denar med nje, pač pa z načinom, kako jim bo sporočila svojo poslednjo voljo. Igralka ni napisala svoje oporoke na papir, kakor to delajo navadno ljudje pred svojo smrtjo, pač pa je oporoko svojim dedičem sporočila po zvočnem filmu. Niso se malo začudili, ko se je pred njimi na platnu prikazala pokojna filmska igralka in jim vsakemu posebej sporočila, koliko je komu zapustila. Proti nekaterim je bila zelo velikodušna in ljubezniva, z drugimi pa je na hitro odpravila.

Gotovo ima tudi takšna filmana oporoka svoje dobre in tudi slabe strani. Dediče postavi pred gotovo dejstvo, in jim ne nudi več prilike, da bi jo po svoje spreminjali in s tem jemali tistemu, ki jo piše, svobodno voljo.

Danska plavalca Jenny Kamersgard, ki je 25. julija preplavala morisko ožino med južnim danskim otokom in nemško obalo, med mestoma Gedser in Warnemünde, je pred dvema dnevnoma preplavala to pot še v obratni smeri.

Zakaj Alfonz XIII. noče biti španski kralj

Pariški list »Excelsior« je te dni objavil daljše poročilo o razlogih, zakaj je bivši španski kralj Alfonz XIII. odklonil ponudbo, ki mu jo je poslal general Franco, da bi se vrnil na španski prestol. Po obvestilih »Excelsiorja« je svoječasno general Franco ponudil bivšemu španskemu kralju vrnitev na španski prestol pod pogojem, da mora Alfonz XIII. priznati nacionalni svet falange kot najvišjo politično ustanovo v državi. Alfonz XIII. je to ponudbo odklonil z utemeljitvijo, da ne more sprejeti španske krone, če se od njega zahteva kakršnakoli omejitev njegovih suverenih pravic. Za tem je zunanji minister general Jordana predlagal, naj se španska krona ponudi Alfonzovemu sinu Don Juanu. Vojvoda Maura, ki je ponudbo generala Franca prinesel bivšemu kralju Alfonzu, je takoj izjavil, da bo tudi Don Juan postavil iste pogoje kot njegov oče. Za tem so se pogajanja med generalom Francom in bivšim kraljem Alfonzom XIII. prekinila ter je general Franco objavil svoje reforme pravilnika falange, s katerimi je le še okrepil svoj položaj kot voditelj države.

Angleški novinci, ki so jih zadnje čase vpoklicali, so nastanjeni deloma kar pod šotiri, ker baje še nimajo primernih vojašnic — vsaj Nemci tako trdijo. Slika kaže vojaka, ki stoji na straži pred vojaškimi šotiri.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 13. avgusta: 8. Kvarter mandolin — 9. Napovedi, poročila — 9.15 Prenoš cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Guido Rant) — 10. Prenoš promenade koncerta iz Rogaske Slatine. Dirigent: Anton Neffat — 11. Otvoritev gasilske razstave — 11.30 Godbe na pihala (plošče) — 12.10 Milan Stante igra na harmoniko — 13. Napovedi — 13.20 Koncert Radijskega orkestra — 17. Kmetijska ura: O kmetem socialnem zavarovanju — 17.30 Popoldanski koncert Radijskega orkestra — 19. Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Predavanje Inspekcije državne obrambe — 20. Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 20.30 Prenoš simfoničnega koncerta iz Rogaske Slatine. Dirigent: Anton Neffat — 21.30 Pesmi iz Koroske (plošče) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Šrnel »Štirje fantje«.

Ponedeljek, 14. avgusta: 12. Zvoki iz Bolgarske (plošče) — 12.30 Začetek gasilskega kongresa (posnetki podpravnih govorov) — 13.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Popoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Zanimivosti — 19.40 Nac. ura: Sveta Gora in samostan Hilendar (Branko Makiš, knjiž.) — 20. Kino orle (plošče) — 20.15 Zastupljenja pri obratih in po obratih (g. dr. Joža Herfort) — 20.30 Prenoš promenade koncerta iz Rogaske Slatine. Dirigent: Anton Neffat — 21.30 Slayne pevke (plošče) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Torek, 15. avgusta: 8.30 Reportaža gasilskega sprejema — 9.30 Napovedi, poročila — 10. Prenoš službe boje s Kongresnega trga. Začetek slavnostnega zborovanja gasilskega kongresa — 13. Napovedi — 13.20 Trboveljski pevski jaz-kvartet — 15. Prenoš s stadiona: Nastop ob gasilskem kongresu — 17. Kmet. ura: Varnost in pomen kmetijskega knjigovodstva (inž. Suhadolec Jože) — 17.30 Koncert godbe »Sora, Medveda« — 19. Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Hamletova tragika vladike Danila v »Gorskem vitanju« (dr. V. Vitežica) — 20. Operetni večer: Sodelujejo: gđ. Jelka Liličeva, g. Ado Darian in Radijski orkester — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Duet harmonik (Podobnikar Ivo in Jenko Vilhald).

Drugi programi

Sobota, 12. avgusta: Beograd: 20. Nar. pesmi — 21.30 Ork. konc. — Zagreb: 20. Španska gl. — 21. Domača gl. — Praga: 20.35 Nar. konc. — Sofija: 19.30 Ork. konc. — Varšava: 20. Poljski napeti. — 21. Pisan konc. — Budimpešta: 20.10 Vesela gl. — 22. Plesna gl. — 23. Ork. konc. — Prst-Milan: 21. Opera. — Rim-Bari: 21. Igra — 22.30 Vok. konc. — Florenca: 20.30 Operetna gl. — Dunaj: 20.15 Operetna. — Berlin: 20.15 Vojaki večer. — Königsberg: 20.35 Večer vojaških anekdot. — Lipsko: 20.15 Plesni večer. — Monakovo: 19. Opera gl. — Berolmünster: 20.12 Veseli konc. — Strassbourg: 20. Vesela glasba.

Poizvedovanja

Gospa, ki je pozabila 2 ključke na obročju v ponedeljek dopoldne na Vodnikovem trgu, jih dobi nazaj na Opekarski cesti 22.

Lojze Pajtlar:

BEG IZ TUJSKE LEGIJE

»Ušel mi je!« mi je žvižgalo po glavi. Začel sem se obračati na vse strani, toda zmedena svetloba me je mešala, da nisem videl ničesar drugega, kakor okostje. Zdalj pa zdaj se mi je zadelo, da se kosti premikajo, kakor da hočejo vstati...

»Izgubljen sem, izgubljen sem,« je ključalo po meni. Skoraj bi bil znorel pred tistimi kameljnimi kostmi, da ni k sreči vlak veselo čaraviljal ter v trenutku razbil zakleto čarovniško vročino in puščave, ki me je bila dobila v svojo oblast.

Ves onemogel in moker ko čunja, sem stekel do vagonov. Pot do tja se mi je zdela neskončna, vsak hip mi je bilo, ko da bom padel in da ne bom nikdar pritekel tja...

Opomogel sem si šele, ko je vlak potegnil in nas odvedel v veselejšje kraje. Toda dokler nisem zapustil puste planote, si nisem upal pogledati proti kraju, kjer sem bil zadel ob okostje.

In spet sem vedel nekaj več, kaj me čaka v Legiji...

Tistih sedemdeset kilometrov od Bel-Abea do Saide smo se cijazili ves dan. Šele pod večer, ko je obzorje na jugu,

nad puščavo gorelo v krvavi luči, smo dospeli tja.

Tudi v Saidi nas je čakala na postaji godba. Z njo na čelu smo veselo odkorakali do vojašnice, med radovednimi pogledi arabskega prebivalstva, ki nas je spremljalo.

Bila je to mislim zadnja kolikor toliko vesela moja pot v Legiji...

V Saidi se je začela legionska šola, huda in trda. Ko nas je prvo jutro zbudila trobenta, so nas seržanti naglo zgnali na osrednje dvorišče kasarne. Tam smo molili jutranjo molitev — to se pravi, pozdravili smo zastavo, ki je med grmetim bobnanjem počasi ležala na drog. To je bilo najsvetejše opravilo v Legiji — vsak dan enako, vsak dan neizogibno kakor jutranja zarja.

S pozdravom zastavi so se začeli naši dnevi, naj smo bili v kasarni, pod šotiri v puščavi, v vojnem taboru, kjerkoli...

Tudi v Saidi nismo začeli življenja s pravimi vojaškimi rečmi, kakor sem si domišljal, da bo.

Po dopetku v kasarno, smo morali vzeti kramp in lopato v roke dolgo prej,

preden smo dobili puške.

Čez teden dni so nam razdelili vse potrebno opremo. Dobili smo pet različnih oblik, čutaro, dva para čevljev, malo in druge stvari, neobhodno potrebne legijonarju v Afriki.

Naslednji teden so nas začeli učiti, kako moraš gledati na čistoto in red. Postelja je morala biti tako poravnana, da so se videli samo robovi, obleka je morala biti zložena natančno, da se je zdelo zlikana.

Pozdrav zastavi — prvo in najsvetejše opravilo vsakega dne v Legiji.